

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

(25-26 вересня 2026 р.)

Полтава
2026

УДК 001.8(062.552)
Т 33

Теоретичні та практичні аспекти розвитку наукових досліджень. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції (м. Полтава, 25-26 вересня 2026 р.). – Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2026. – 184 с.
ISBN 978-617-8514-64-8

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Теоретичні та практичні аспекти розвитку наукових досліджень». Розглядаються загальні питання архітектури, біологічних наук, соціальних комунікацій, культурології, медичних, політичних і філософських наук та ін.

Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, а також для широкого кола читачів.

УДК 001.8(062.552)

ISBN 978-617-8514-64-8

© Колектив авторів, 2026
© Видавництво «Молодий вчений», 2026

ЗМІСТ

АРХІТЕКТУРА ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Безуглий А.С., Бондаренко Б.К.

ІНТЕГРОВАНА МОДЕЛЬ ПРОЄКТУВАННЯ АЛВАРА ААЛТО
ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ПІДХОДУ
В СКАНДИНАВСЬКОМУ ДИЗАЙНІ 8

Коваленко М.О.

КРИТЕРІЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ
УКРАЇНСЬКОГО НАЇВНОГО МИСТЕЦТВА 13

Река О.М.

СТАЛЕ ПРОЄКТУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я 16

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Гураль-Сверлова Н.В., Храпач Т.Є.

ПЕРША ЗНАХІДКА
ЧУЖОРІДНОГО МОЛЮСКА *XEROPICTA DERBENTINA*
В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ТА СУЧАСНЕ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЦЬОГО ВИДУ
НА ЗАХОДІ УКРАЇНИ 22

ВІЙСЬКОВІ НАУКИ

Шарлай Я.С.

РОЛЬ ІНТУЇЦІЇ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ 25

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Аникієнко В.О.

ОСОБЛИВОСТІ ІМ'ЯНАРЕЧЕННЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ
НА ПРИКЛАДІ МЕТРИЧНОЇ КНИГИ С. ДЯГОВИ 32

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Сторожук С.В., Кривда Н.Ю.

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОЛЕКТИВНОЇ ПАМ'ЯТІ
ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
В УКРАЇНСЬКОМУ ПОВОЄННОМУ ЕКЗИЛІ 37

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

DOI: <https://doi.org/10.32839/conf.2026-09-4>

Гураль-Сверлова Н.В.

кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник,
Державний природознавчий музей НАН України

Храпач Т.Є.

незалежний дослідник

ПЕРША ЗНАХІДКА ЧУЖОРІДНОГО МОЛЮСКА *XEROPICTA DERBENTINA* В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА СУЧАСНЕ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЦЬОГО ВИДУ НА ЗАХОДІ УКРАЇНИ

Ареал степового наземного молюска *Xeropicta derbentina* (Krynicky, 1836) в Україні стрімко розширюється, чому сприяє як антропохорія (передусім залізничний і автомобільний транспорт), так й, очевидно, глобальне потепління клімату. Ще сто років тому цей вид був відомий в Україні лише для Південного узбережжя Криму, зараз розповсюджений по усьому Кримському півострову та нерідко зустрічається поза його межами, особливо на півдні та південному сході країни [1, с. 193].

У західному регіоні України усі достовірні (анатомічно підтверджені) знахідки *X. derbentina* досі були зосереджені на Закарпатській низовині. У 2014 р. цей вид було вперше виявлено на залізничних станціях двох сусідніх населених пунктів (Виноградів, Королево), де він мешкав уздовж колій разом з *Xerolenta obvia* (Menke, 1828) [2, с. 42]. За усним повідомленням І.О.Балашова (Інститут зоології ім. І.І.Шмальгаузена, м. Київ), у тому самому році йому привезли кілька порожніх черепашок *X. derbentina* з смт Великий Любінь (Львівська обл.) [2, с. 42], на підставі чого пізніше він включив *X. derbentina* до видового списку наземних молюсків Львівської обл.

[3, с. 233]. Декілька виїздів першого автора до Великого Любена в 2016 і 2026 рр. не підтвердили існування там популяції *X. derbentina*. Єдиним представником родини Geomitridae, знайденим біля залізничної станції, була вже згадана вище *X. obvia*, нативна для Львівської обл.

Тривалий час інших даних щодо розселення *X. derbentina* на заході України більше не було. У 2025 р. до Державного природознавчого музею НАН України (надалі у тексті – ДПМ НАНУ) було передано дві живі статевозрілі особини *X. derbentina*, зібрані В.М. Глебою на території промислової бази (координати 48.424283N, 22.735354E) у м. Мукачево, що підтверджує подальше поширення цього виду на Закарпатті. Можливо, *X. derbentina* було нещодавно завезено до м. Кам'янець-Подільського (Хмельницька обл.), проте поки що тут йдеться лише про аматорські спостереження з фотографіями [4].

В Івано-Франківській обл. перше і поки що єдине відоме місцезнаходження *X. derbentina* було виявлено Т.Є. Храпач у 2025 р.; первинно молюски було помилково визначено як *X. obvia* [4]. У серпні 2026 р. вибірку з 27 особин було передано до ДПМ НАНУ (інв. № 6132 у малакологічному фонді музею). Фотографії живих молюсків у середовищі їх існування розміщено в популярній базі даних громадянської науки iNaturalist [4], спостереження №№ 303662499, 303662549, 391122761, 391123329, 391124021.

Виявлена популяція *X. derbentina* живе на околиці м. Калуш, між затопленим Домбровським кар'єром (відомим також як Домбровське озеро або Калуське море), який працював до 2003 р., і хвостосховищами Калійно-магнієвого комбінату. Там молюсків спостерігали на невисокому гребенеподібному підвищенні (між 49.041216N, 24.309178E і 49.040690N, 24.312410E) та по периметру не працюючого заводу. Згадане підвищення має штучне походження, тут була насипна рампа, куди заїжджали самоскиди та розвантажували породу з калійно-магнієвими солями. Місцевість відкрита, з переважанням трав'яної рослинності.

Влітку та на початку осені молюсків родів *Xeropicta* і *Xerolenta* часто можна побачити у великій кількості в неактивному стані, прикріплених до стебел або листя трав'яних рослин. Така поведінка дозволяє легше переживати спекотливі та посушливі періоди, уникаючи нагрітої сонячними променями поверхні ґрунту та

гарячішого пригрунтового шару повітря. Замість трави молюски можуть підійматися на стовбури дерев і кущів, огорожі та навіть припарковані поруч транспортні засоби або різноманітні вантажі, тимчасово розміщені під відкритим небом. Пасивне розселення з легковим [5, с. 809] або вантажним [6, с. 250] автомобільним транспортом значно перевищує власні локомоторні можливості молюсків і дозволяє їм потрапляти до інших регіонів, а потім швидше розселятися на нових територіях. Можна припустити, що на обстежену ділянку в Івано-Франківській обл. окремі особини *X. derbentina* також випадково потрапили з вантажівками або іншою технікою.

Список використаних джерел:

1. Gural-Sverlova N., Gural R. Malacofauna of Crimea as a possible source of introductions to other regions of Ukraine: land snails of non-Crimean origin. *Biologichni Studii*. 2024. Vol. 18, No. 2. P. 189-200.
2. Гураль-Сверлова Н.В., Глеба В.М. Нові надходження до малакологічного фонду Державного природознавчого музею НАН України із Закарпатської області. *Наук. зап. Держ. природозн. музею*. Вип. 31. С. 39-44.
3. Balashov I. Conservation of terrestrial molluscs in Ukraine. Kyiv: I.I.Schmalhausen Institute of Zoology, 2016. 272 p.
4. iNaturalist: A Community for Naturalist. Available at: <https://www.inaturalist.org> (accessed 13 September 2026).
5. Aubry S., Labaune C., Magnin F., Roche P., Kiss L. Active and passive dispersal of an invading land snail in Mediterranean France. *Journal of Animal Ecology*. 2006. Vol. 75. P. 802-813.
6. Frömmling E. Biologie der mitteleuropäischen Landgastropoden. Berlin: Duncker & Humblot, 1954. 404 p.